

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞINA

Konu: İlçe Devlet Hastanelerinde Periapikal Röntgen Cihazlarının Usule Aykırı Yerleştirilmesinin Önlenmesi ve Denetim Talebi

Sayın Yetkili,

Üyelerimizden, İlçe Devlet Hastanelerinde periapikal röntgen cihazlarının muayene odaları içine, zırlamasız ve kontrolsüz biçimde konumlandırıldığı şikayetleri gelmektedir. Bu durum hasta, hekim ve çalışan güvenliği bakımından ağır teknik ve idarî bir kusurdur. Periapikal röntgen çekimlerinde radyasyon dozu düşük olmakla birlikte, araştırmalar cihazların uygunsuz kurulum ve korumasız yerleşiminin radyasyon dozunu %50'ye varan oranda artırdığını göstermektedir. Saçılan radyasyon miktarının klinik ve mesleki riskler meydana getirmesi, hem iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına hem de radyasyon güvenliği standartlarına aykırıdır. Bu uygulama; hasta, hekim ve çalışan güvenliği bakımından saçılan radyasyon maruziyetini artıran ağır bir teknik ve idarî uygunsuzluktur. Periapikal çekimlerde hasta dozu düşük olmakla birlikte (tipik 1–8 µSv aralığı), uygunsuz kurulum ve korumasız yerleşim saçılan radyasyonu yükselterek klinik ve mesleki riskleri artırmaktadır.

1) Lisans ve Denetim Yükümlülükleri (NDK/TAEK):

Türkiye’de diş röntgen cihazları lisanssız kullanılamaz; lisans prosedürü başvuru, yerinde radyasyon kontrolü, ölçümler ve uygunluk adımlarını içerir. Lisans 5 yıl geçerlidir ve süresi dolmadan vize edilir. TAEK/NDK cihazları belirlenmiş denetim sıklıklarında ve gerektiğinde habersiz denetler. Adres veya yerleşim değişikliği gibi durumlarda lisans geçerliliğini yitirir; yeni kurulum için yeniden lisans gerekir.

2) Oda Tasarımı ve Erişim:

Periapikal cihazlar için oda boyutu en az 2.0×2.0 m² olmalı, bu alan sadece röntgen çekimi için tasarlanmalıdır. Hastaların veya refakatçilerin bekleme alanı oda dışında olmalı; odanın giriş/çıkışı kontrol edilmeli ve yetkisiz kişilerin çekim alanına girmesi engellenmelidir.

3) Zırlama ve Cihaz/Kumanda Yerleşimi:

Mobil periapikal cihazlarda zırlama aranmayabilir; ancak sabit odada kullanım halinde zırlama zorunludur. Duvarlar ve kapılar minimum 0.2 mm kurşun veya eşdeğeri ile korunmalı; tavan ve zemin, alt/üst katların kullanımına göre değerlendirilmelidir. İnşaat malzemesi kalınlıkları yeterli değilse, duvar ve kapılar 0.2 mm kurşunla kaplanmalıdır. Röntgen cihazlarının arka yanı ya da cihazın önünde bulunan panolar ise 0.5 mm kurşun içermelidir. Havalandırma delikleri zırlamayı bozmamalı, odada yeterli havalandırma ve özellikle zemine yakın aspiratör bulunmalıdır. Kumanda ünitesi oda dışında olmalı, hastanın izlenmesi kurşunlu cam pencereyle sağlanmalıdır.

4) Kontrollü Alan ve Kalite Güvence:

Diş görüntüleme alanları, denetimli/gözetimli alan prensipleriyle sınıflandırılmalı; uyarı işaretleri, giriş kontrolü ve kapalı kapı uygulamaları sağlanmalıdır. Kuruluşların kayıt tutma, kişisel dozimetre programı ve tekrar çekimi önleyici süreçler (doğru hasta/doğru alan/doğru parametre) içeren kalite güvence düzeni kurması gerekir.

Taleplerimiz:

1. Muayene odaları içine zırhsız/korunaksız yerleştirilen periapikal cihazların kullanımının derhal durdurulması,
2. Cihazların NDK lisans şartlarına ve TAEK Kılavuzlarına uygun, zırhlı ve ayrı odalarda konumlandırılması,
3. Mevcut cihazların lisans geçerliliğinin, denetim ve kalite kontrol kayıtlarının incelenmesi,
4. Röntgen teknisyeni bulunmayan kurumlarda ivedi şekilde teknisyen ataması yapılmalı, bu süreçte diş hekimleri için dozimetre kullanımı zorunlu olmalıdır,
5. Bakanlık/NDK tarafından yerinde denetimlerin yapılması ve uygunsuzluklara karşı idari yaptırımlar uygulanması,
6. Kurumlara çalışma talimatları ve kalite güvence prosedürlerini yazılı hale getirme zorunluluğu getirilmesi,

Saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Tarih: ... / ... / 2025

Ad Soyad:

Görev:

İmza:

Ekler:

1. RSGD-KLV-007 – Tıbbi Radyoloji Uygulamalarının Yapıldığı Odaların Tasarımı ve Zırhlama Koşulları Kılavuzu
2. RSGD-KLV-018 – Diş Röntgen Cihazları ile Yapılan Uygulamalar için Radyasyon Güvenliği Kılavuzu
3. Fotoğraf ve Tespit Tutanakları (muayene odalarında cihazların zırhsız yerleştirildiğine dair)
4. İlgili Hastane/İlçe Raporları (denetim talebini destekleyen yazışmalar, saha gözlemleri vb.)